

Sri, 13-08-2014, 15:17:54

Komentirajte**Radio i TV****Poveznice****Snalaženje**

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Posjetitelji

Imamo 265 gostiju i nema članova online

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me **Prijava**

- Zaboravili ste lozinku?
- Zaboravili ste korisničko ime?

Naslovnica \ **Izdvojeno** \ Vaši prilozil \ Ostalo \ Prilozi građana \ M. Lojkić: Politički zaokreti Stjepana Radića**M. Lojkić: Politički zaokreti Stjepana Radića**

Objavljeno Ponedjeljak, 11 kolovoza 2014 18:00

149K+

[f Share](#) [Tweet](#) [Pin it](#)
[View Comments](#)**Političko djelovanje Stjepana Radića**

U prvom desetljeću zloglasne Kraljevine SHS među hrvatskim političarima svakako je najznačajniji i najzapaženiji bio dr. Stjepan Radić (1871.- 1928.). Radić će u hrvatskom narodu ostati pamćen kao najbližavija ličnost toga doba koja je imala izuzetne zasluge za očuvanje kakvog takvog položaja Hrvata u Kraljevini, kao ne samo predsjednik jedne stranke već neupitni vođa hrvatskog naroda, kao narodni tribun, kao socijalni mesija, kao reformator suvremenog doba, poput Gandhija, i kao iskreni hrvatski mučenik. Danas Radića doživljavamo kao idealista koji je krv i svoj život položio pred velikosrpskom hegemonijom na braniku tisućljetne hrvatske državnosti.

Stjepan Radić se može i treba promatrati i iz jednog drugog kuta. Radićev politički život je pun kontroverzi. On je patrijarhalni populist, začetnik filozofije pragmatizma u hrvatskoj politici, što se najbolje očituje u brojnim promjenama imena HSS-a, poglavito ako bi stranci bilo zabranjeno političko djelovanje po osnovi protuustavnosti imena stranke (Republikanska). Na tom svom putu Radić je više puta mijenjao taktiku i tražio nove, često sasvim oprečne saveznike, pa čak je na pragu ilegale tražio savjet i od Kominterne. Stoga treba razborito promotriti političko djelovanje Stjepana Radića, bez suvišnog glorificiranja, poglavito nakon objavljenom članka na vašem portalu od poštovanog gosp. Antuna Babića prigodom 96. obljetnice njegove mučeničke smrti.

Radić je još kao gimnazijalac zbog političkog djelovanja isključen iz škole i zatvaren. Nakon spaljivanja mađarske zastave prigodom posjeta Franje Josipa I. Zagrebu u listopadu 1895. godine osuđen je na šest mjeseci zatvora i isključen sa zagrebačkog Pravnog fakulteta. Nastavio je studirati u Pragu, ali je uskoro isključen s praškog sveučilišta. Potom studira u Pešti, odakle je također isključen tako da mu je onemogućeno studiranje na cijelom području Austrougarske Monarhije. Konačno je u Parizu 1899. godine završio Višu političku školu poslije koje se nastanjuje u Pragu. U Pragu se Radić zanosi i oduševljava idejama panslavizma velikog srbofila Tomáša Masaryka, smatrajući Hrvate, Srbe i sve južne Slavene jednim narodom, od Triglava do Balkana. Pošto ga je policija protjerala iz Praga jedno vrijeme živi u Zemunu gdje uspostavlja veze s uglednim srpskim političarima i tiska članke u Srpskom književnom glasniku.

Postupno otriježnjenje

Svetozar Pribičević

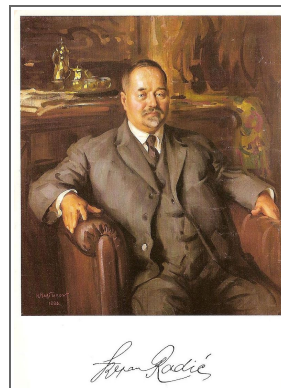
Od 1902. godine Radić živi u Zagrebu i radi kao tajnik Hrvatske ujedinjene opozicije. S bratom Antunom 1904. godine osniva HPSS (Hrvatsku pučku seljačku stranku) koja se protivi austrijskom i mađarskom hegemonizmu. Stvaranjem Kraljevine SHS Radić se postupno trijezni od halucinacije južnoslavlenstva da su Hrvati i Srbi jedan narod, te jasno razlučuje masonsku podvalu podmetnutu Hrvatskoj o ujedinjenju u zajedničku državu. Znakovito je da je Radić tijekom cijelog svog političkog djelovanja na masonstvo gledao izrazito negativno (sasvim suprotno od mnogih njegovih nasljednika) te je članovima svoje stranke zabranjivao ućlanjenje u masonske lože.

Radić se oštro suprotstavljao političarima u Jugoslavenskom odboru, kao i Narodnom vijeću koje je pod palicom Svetozara Pribičevića užurbano i na centralističko-hegemonistički način provodilo ujedinjenje južnoslavenskih zemalja. Prema Radićevom mišljenju trebala se prvo stvoriti zajednička država slavenskih naroda s prostora Austrougarske Monarhije koje je kontroliralo Narodno vijeće, te od američkog predsjednika Wilsona tražiti zaštitu za tu državu. Nakon stvaranja takve države moglo se pristupiti u ravnopravne pregovore s Pašićevom Srbijom. Tada je Radić izgovorio slavnu rečenicu: „Srjate kao guske u maglu!”

Na mirovnoj konferenciji u Versaillesu, Radić se obraća Memorandumom u kojemu zahtijeva za hrvatski narod pravo na samoodređenje i izražava želju da Hrvatska svojom voljom stupi u ravnopravnu federativnu zajednicu sa Srbijom i Crnom gorom. Svi ti vapaji ostaju neuslišani te je u ožujku 1919. po naređenju „upravitelja” Hrvatske Svetozara Pribičevića Radić uhićen. Pušten je dan pred izbore, u studenom 1920. godine. Na izborima za Ustavotvornu skupštinu održanih 28. studenog 1920. godine Radićeva HPSS osvaja 50 zastupničkih mandata. Stranka mijenja ime u HRSS (Hrvatska republikanska seljačka stranka) te se oslanja i na društveni sloj hrvatskih građanskih birača. Time je stranka zadobila obilježje institucionaliziranog nacionalnog pokreta koji, iako se nije borio za rušenje zločinačke države, borio se za njezino preuređenje na federalnoj osnovi.

Politički zaokret

U tom političkom zaokretu, Radić svejedno nikada nije u svoj politički koncept ugradio nezaobilaznu povijesnu komponentu Hrvatske (za razliku od Mussolinijevog oslonca na tradiciju rimskog imperijalizma, Pašićeve krilatice o snažnom Dušanovom carstvu ili Bethlenovog simbola krune svetog

Stjepan Radić

Portal Hrvatskoga
 3.564 ljudi se sviđa Portal Hrvatskoga
 Facebook o društveni do datak

Preporučite članke
 Podržite članke na jednoj od socijalnih mreža jednim klikom!
 Facebook, Tweet, Google+, LinkedIn, Pinterest
 Preporučite portal i naš forum svojim prijateljima i poznanicima kako bi i oni znali za komentare, reportaže, razgovore i vijesti koje ovdje objavljujemo.

[puna širina]

Kolumne
 Hrvoje Hitrec
 Nenad Piskac
 Davor Dijanović
 Lj. Škrinjar

Lijepa Naša

misao, 24. IV. 1924.)

Stjepan Radić odlazi 21. srpnja 1923. godine u emigraciju, najprije u Englesku, a zatim u Austriju i u Sovjetsku Rusiju, kako bi pridobio njihovu pomoć u borbi za rješavanje hrvatskog pitanja. Međutim, Radić nije poznavao pravu moć masonstva tako da je bio duboko razočaran što pomoći nije bilo ni od koga. Umreženo masonstvo ga je vratilo kući. U Engleskoj su mu Seaton Watson i Wickham Steed, koji apsolutno nisu podržavali Radićev separatizam, savjetovali da ode u Beograd i da u Narodnoj skupštini poradi na rješavanju hrvatskog pitanja te da se sporazumi „s poštenim Srbijancima“, istaknutom masonskom braćom, Ljubom Davidovićem, Jocom Jovanovićem Pižonom i dr.

Razočaranje

U stavove Sovjetske Rusije, koji su bili istovjetni stavovima carske Rusije glede bezuvjetne potpore balkanskoj državi, Radić se vrlo brzo razočarao jer za njega je balkanska država (za razliku od nekih današnjih političara) značila državu bugarskog, srpskog i makedonskog naroda. Smatrao je da je to Balkan, koji nema nikakve zemljopisne veze s Hrvatskom, a poglavito ne kulturne i političke

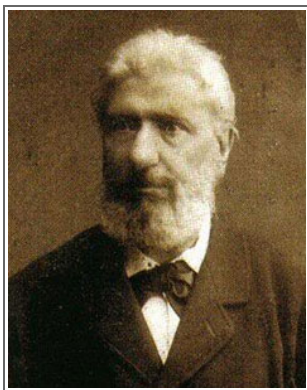
značila državu bugarskog, srpskog i makedonskog naroda. Smatrao je da je to Balkan, koji nema nikakve zemljopisne veze s Hrvatskom, a poglavito ne kulturne i političke. (Franjo Tuđman: Hrvatska u monarhističkoj Jugoslaviji, Knjiga prva, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1993., str. 398- 402.)

Po povratku u Zagreb u siječnju 1925. godine Radić je uhićen i predan sudu. Pušten je tek nakon što je njegova stranka 27. ožujka 1925. godine dala izjavu u Narodnoj skupštini da priznaje monarhiju, centralistički Vidovdanski ustav, postojeći državni poredak i nakon što je stranka promijenila ime u HSS (Hrvatska seljačka stranka). Stranka u potpunosti okreće svoju politiku, a Radić ravno iz zatvora sjeda u ministarsku fotelju vlade Nikole Pašića. To je možda nekima značilo da je Radić napustio sve ono što se za hrvatski narod sedam godina borio. Osim toga Radić ne samo da prihvaća stanje u Kraljevini kakvo su stvorili Pašić i Pribičević, što je ranije odlučno pobijao, nego se odriče i narodne i političke „osebnosti Hrvatske“ što je bilo jednako odricanju od nacionalnog identiteta Hrvata. Teško je pravdati taj Radićev politički potez. Valjda je tada mislio kako će kod srpskih vlastodržaca kao ministar postići za Hrvate ono što nije mogao svojim ranijim prkosom.

Velikosrpska obmana

Bila je to samo velika velikosrpska obmana jer Radić kao ministar nije mogao ništa izmijeniti. Primjerice, kada je Radić prigodom jednog posjeta Dubrovniku kao ministar prosvjete suspendirao direktora Muške učiteljske škole masona M. Đorđevića zbog protuhrvatskog djelovanja, ovaj se toj naredbi ministra nije pokorio. Đorđević se jednostavno obratio masonu Jovi Aleksijeviću u Beograd i od suspenzije nije bilo ništa.

Ovim preneglim zaokretom Radić je izazivao zaprepaštenje među zastupnicima Hrvatske stranke prava koji sa disidentima HSS-a osnivaju Hrvatski blok u ime kojega je dr. Stjepan Buć u beogradskoj Skupštini podnio deklaraciju da, bez obzira na sporazum između Radića i Pašića, hrvatski narod ide putem svoje suverenosti te da su za nj mjerodavni samo zaključci Hrvatskog sabora.

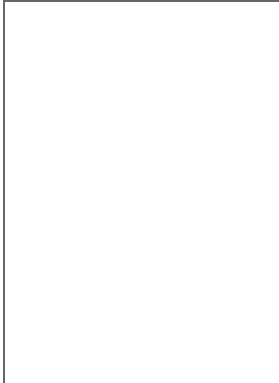
Radić je uskoro došao u neodrživu situaciju jer tom svojom politikom nije mogao zadovoljiti ni Hrvate ni Srbe. Dok je u Hrvatskoj Radićeva stranka postupno gubila birače, njegova neodoljiva demagogija ostavila je dubok dojam u Bosni i Hercegovini i Srbiji, a poglavito u Makedoniji. Priključili su mu se srpski nezadovoljnici, poput vođe demokrata u Hrvatskoj, velikosrbina Svetozara Pribičevića koji je na neki način doživljavao svoju političku katarzu, dr. Sekula Drljevića, prvaka crnogorskih federalista itd.

Iskreno govoreći, samo Stjepan Radić, istinski izdanak tradicionalnog hrvatskog pacifizma i, recimo pošteno, hrvatske političke naive, nepopravljivi slavenofil, mogao je Svetozara Pribičevića prihvatiti nakon njegovog beogradskog debakla, primiti ga kao omraženog političkog brodolomaca i učiniti ga svojim političkim saveznikom, udružiti svoju Hrvatsku seljačku stranku s njegovom srpskom Samostalnom demokratskom strankom i stvoriti famoznu Seljačko – demokratsku koaliciju. Što je Radića moglo navesti na taj korak, ako ne iluzija o suživotu, kako bi se to danas reklo, Hrvata i Srba u Hrvatskoj. (Dubravko Jelčić: 100 krvavih godina XX. stoljeća u hrvatskoj povijesti, Naklada PIP Pavičić, Zagreb, 2005, str. 76.)

Politika djelovanja
Hipotetski gledano da je Radić, koji je svojom političkom prodromošću uspio razviti hrvatsku nacionalnu svijest, a svojom mučeničkom smrću homogenizirao

Radićeva smrt

Stjepana), a bez oslonca na svoju povijest, koja je kod Hrvata itekako značajna i slavna, nema jamstva za budućnost naroda. Jer protiv Stjepanove krune, protiv srpskog carskog dijadema, protiv rimskog imperijalizma, ideja slavne Tomislavove države ne smije se odbaciti. S Tomislavovom državom Radić je trebao kombinirati svoju čovječansku republiku, dok na Stranku prava nije smio gledati kao na političke protivnike, već na korektiv sadašnjosti koji spaja prošlost s budućnosti. Tek kad je Radić djelomično prigrio ideju Starčevićevog pravaštva, njegova stranka je za dobila bezuvjetnu potporu većine hrvatskog naroda. (Milan Šuffljaj: Radić, Bethlem i Mussolini, Hrvatska

13. 08. 2014.

Prognoza

Hrvatska danas

Hrvatska sutra

Prognoza za pomorce

*cijeli hrvatski narod,
kojim slučajem doživio
početak Drugog
svjetskog rata povijest bi
o njemu i drugačije
pisala. Njegova politika
ne bi bila politika čekanja
poput Mačekove, nego
politika djelovanja*

Ubrzo se naslutila Radićeva opasnost po budućnosti srpstva. Smrtno ranjen je na otvorenoj sjednici parlamenta 20. lipnja 1928. godine. Radićeva smrt je u besmrtnost vinula HSS koju je u jednom trenutku podupiralo čak 77 % Hrvata. Njegove političke pogreške mučeničkom smrću su bile okajane, a pokopan je u Zagrebu s kraljevskim počastima. Ubojstvo Stjepana Radića i surova masonska akcija protiv Katoličke crkve znatno su pojačali identifikaciju hrvatstva i katolicizma. Dogodilo se upravo ono protiv čega je Radić uvijek istupao.

Hipotetski gledano da je Radić, koji je svojom političkom prodornošću uspio razviti hrvatsku nacionalnu svijest, a svojom mučeničkom smrću homogenizirao cijeli hrvatski narod, kojim slučajem doživio početak Drugog svjetskog rata povijest bi o njemu i drugačije pisala. Njegova politika ne bi bila politika čekanja poput Mačekove, nego politika djelovanja!

Zanimljivo je da su mnoge, pa čak i oprečne političke grupacije, utkale Radićevo djelovanje u svoj politički okvir. Jasno, svatko samo dio onoga što mu treba. Veličao ga je i cijenio dr. Ante Pavelić uzimajući njegovu „desnu ruku“, dok se Titov režim ponosio onom drugom „lijevom rukom“. Današnje ga stranke gotovo sve rado ističu jer Radić je za njih najpopularniji i najsvjetliji lik hrvatske povijesti, pa kako onda ne istaknuti taj lik u svom programu, iako ni sami često ne znaju zašto.

Korišteni dijelovi iz knjige: Masoni protiv Hrvatske

Mladen Lojkić

149K+

Tweet

blog comments powered by DISQUS

[back to top](#)

Copyright © 2014 Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća. Svi sadržaji na ovom Portalu mogu se slobodno preuzeti uz navođenje autora i izvora, gdje je izvor ujedno formatiran i kao poveznica na izvorni članak na www.hkv.hr. Joomla! je slobodan softver objavljen pod GNU Općom javnom licencom (GPL).

 www.hkv.hr